

Dijalozi s baštinom 2017

Živjeti s baštinom

konzervatorsko djelovanje u zaštićenim urbanističkim cjelinama u funkciji održivog turističkog razvoja

Znanstveno-stručni skup

20. i 21. travnja 2017.

Filozofski fakultet u Rijeci

Znanstveno-stručni skup
Dijalozi s baštinom 2017

Živjeti s baštinom
konzervatorsko djelovanje u zaštićenim urbanističkim cjelinama
u funkciji održivog turističkog razvoja

Sažetci izlaganja dostupni su na web stranici:
www.dijalozisbastinom.wix.com/dijalozi

ORGANIZIRA:

Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci
Katedra za istraživanje i zaštitu kulturne baštine

u suradnji s:

ICOMOS Hrvatska

Hrvatski restauratorski zavod

PROGRAMSKI ODBOR

izv. prof. dr. sc. Marijan Bradanović, Filozofski fakultet u Rijeci

prof. dr. sc. Zlatko Jurić, Filozofski fakultet u Zagrebu

prof. dr. sc. Matej Klemenčič, Filozofski fakultet u Ljubljani

prof. dr. sc. Nina Kudiš, Filozofski fakultet u Rijeci

izv. prof. dr. sc. Ivan Matejčić, u miru

izv. prof. dr. sc. Marko Špikić, Filozofski fakultet u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. Ines Srdoč-Konestra, dekanica Filozofskog fakulteta u Rijeci

ORGANIZACIJSKI ODBOR

dr. sc. Marijan Bradanović

dr. sc. Marko Špikić

Ivan Braut

Mateja Jerman

VRIJEME TRAJANJA SKUPA

20. i 21. travnja 2017.

MJESTO ODRŽAVANJA SKUPA

Filozofski fakultet u Rijeci, Sveučilišna avenija 4, dvorana 006

Istra (Buzet, Vižinada, Oprtalj, Momjan)

Organizaciju skupa financijski su pomogli:

Grad Rijeka, Primorsko-goranska županija i Istarska županija / Regione Istriana

Grad Rijeka

Primorsko-goranska
županija

ISTARSKA
županija

ISTRIANA

knjiga sažetaka

Dijalozi s baštinom 2017

Živjeti s baštinom

konzervatorsko djelovanje u zaštićenim urbanističkim cjelinama u funkciji održivog turističkog razvoja

Rijeka, 2017.

Program skupa

20. 4.

- 9:00 OTVARANJE SKUPA I POZDRAVNE RIJEČI
- *predviđeno trajanje izlaganja je 20 minuta* -
- 9:30 Valerij JUREŠIĆ, Krešimir ROGINA i Dragana Lucija RATKOVIĆ AYDEMIR
Posjetiteljski centar kulturne rute Putovima Frankopana, Dvorac Nova Kraljevica
- 9:55 Zlatko UZELAC
Donjogradska vrata tvrđave Osijek: projekt prezentacije kao poticaj i kao odgovor
- 10:20 Nika ŠIMIČIĆ, Krasanka MAJER JURIŠIĆ
Prezentacija starih gradova u Europi danas – neki primjeri mogućnosti i opasnosti obnove i revitalizacije
- 10:45 rasprava i pauza
- 11:15 Milan PEZELJ
Đurđevački pijesci, legende i utvrde
- 11:40 Tihomil MATKOVIĆ, Stipe TUTIŠ
Park Maksimir i Zoo Zagreb - revitalizacija u svrhu razvoja turizma
- 12:05 Kristina DŽIN
Arheološki park Vižula - interpretacija baštine novim tehnologijama in situ
- 12:30 rasprava i pauza za ručak
- 14:30 PREDSTAVLJANJE NOVIH PUBLIKACIJA
- *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske*, br. 39/2015.
 - Mala biblioteka Godišnjaka zaštite spomenika kulture Hrvatske:
 - Ivo Glavaš, *Konzularni beneficijariji u rimskoj provinciji Dalmaciji*
 - Lana Križaj, *Tezaurus spomeničkih vrsta - podatkovni standard u inventarima graditeljske baštine*
 - *Portal, Godišnjak Hrvatskog restauratorskog zavoda*, br. 7., 2016.
- 15:00 pauza

Ivo GLAVAŠ <i>Šibenski dvostruki bedem – još jedan kandidat za UNESCO?</i>	15:10
Nataša NEFAT <i>Povijesna jezgra Žminja- kako obnavljati devastirano i degradirano urbano tkivo i za koga?</i>	15:35
Biserka DUMBOVIĆ BILUŠIĆ, Nenad LABUS, Dolores OŠTRIĆ, Federico GORI, Petra KARUZA, Srđan ŠKUNCA <i>Prenamjena industrijske baštine bivše Rafinerije nafte Rijeka - Mlaka u znanstveno-tehnološki park</i>	16:00
rasprava i pauza	16:25
Ivan MLINAR, Marijana SIRONIĆ <i>Pionirski grad u Zagrebu</i>	17:00
Marijan BRADANOVIĆ <i>Kelly's heroes ili Zlato za odvažne i što nakon njih?</i>	17:25
završna rasprava	17:45

PREDAVANJE: (Palača Garbas, Užarska 26, prizemlje Konzervatorskog odjela u Rijeci) Jeronim Tišljar i Neven Kvesić, <i>Restauracija stakla</i>	19:00
---	--------------

TERENSKI OBILAZAK LOKALITETA U ISTRI
polazak iz Rijeke: 7:44 Kampus na Trsatu, 8:00 Jelačićev trg
Lokaliteti: Buzet, Vižinada, Oprtalj, Momjan

21. 4.

POSJETITELJSKI CENTAR KULTURNE RUTE *PUTOVIMA* *FRANKOPANA, DVORAC NOVA* *KRALJEVICA*

Valerij Jurešić | Primorsko-goranska županija

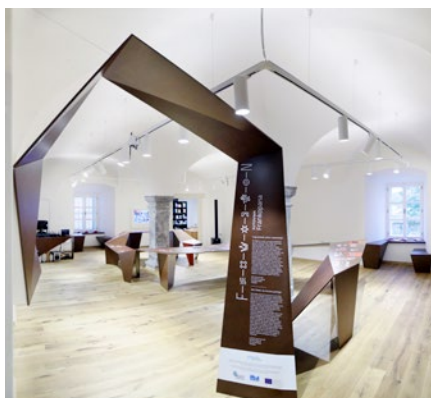
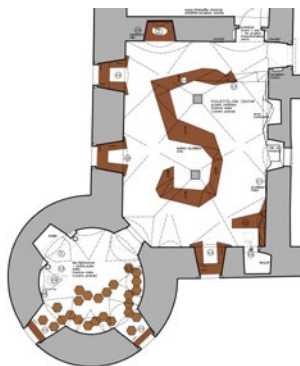
Krešimir Rogina | Penezić i Rogina arhitekti d.o.o.

Dragana Lucija Ratković Aydemir | Muze d.o.o.

Projekt kulturne rute *Putovima Frankopana* (u daljnjem tekstu: Ruta) započela je i uspješno vodi Primorsko-goranska županija s ciljem obnove i održivog korištenja frankopanske materijalne i nematerijalne baštine. Glavni je cilj kulturne rute stvoriti mrežu inovativnih i visokodoživljajnih kulturnih i turističkih sadržaja utemeljenih na baštini obitelji Zrinskih i Frankopana. Ruta vodi kroz 17 kaštela i 3 sakralna kompleksa nanizana od Krka preko Vinodola do Gorskoga kotara.

Prvi u nizu posjetiteljskih centara Rute otvoren je u studenom prošle godine u Dvorcu Nova Kraljevica, a rezultat je rada autorskoga tima koji uključuje arhitekta Vinka Penezića i Krešimira Roginu, autorice muzeološkog koncepta i menadžerice razvoja sadržaja stalne izložbe Draganu Luciju Ratković Aydemir i Ivu Klarić iz tvrtke Muze d.o.o. te autore naručenih autorskih djela / produkcija: Ane Hušman i Ivana Marušića Klifa (umjetničke animacije i glazbena instalacija), Mile

Kraljevica,
posjetiteljski centar
Putovima Frankopana,
tlocrt (lijevo),
fotografija
unutrašnjosti (desno)

Marine Burger i Andreja Filetina iz studija Filburg (vizualni identitet izložbe i grafičke aplikacije, IT aplikacije i web stranica) i Domagoja Blaževića (fotografije lokaliteta). U realizaciju projekta bili su uključeni mnogobrojni stručnjaci i institucije iz područja konzervacije i restauracije kulturnih dobara, graditeljstva, kulture, povijesti, turizma i dr.

Posjetiteljski centar u Kraljevici sastoji se od glavnog prostora s dva kamena stupa u sredini koji nose nadsvodeni strop te kružnog prostora uglovnog tornja namijenjenog naraciji. Prvi izvedeni projekt preuzima temu kontinuiteta kao glavnu oblikovnu misao, materijalizirajući ju u naboranu strukturu koja se iz zidnog panela nastavlja na meandrirajući stol. Tako nastala vrpčasta forma simbolizira put Frankopana kao i samu *Rutu*. Riječ je o prostornoj formi koja slobodno funkcionira između dvije i tri dimenzije. Nije puna, nije prazna, a nije niti dvodimenzionalna. U njoj je sadržana izvjesna fraktalna komponenta što tematski čini sastavni dio rječnika Penezić i Rogina arhitekata. Forma se u prostoru rasprostire između stupova. Neovisna je i neinvazivna na postojeću strukturu, tek dodirujući sloj povijesne arhitekture koji pri tome ne napada. Iz horizontalne izrasta u formu luka; rasprostire se po zidu i na kraju postaje stol djelatnika. Nema čvrstih volumena, već se meki volumeni rasprostiru u prostoru, gubeći svoju treću dimenziju. Prema ovom osnovnom modelu razrađen je niz projekata za druge lokacije koje čine sastavni dio kulturne rute *Putovima Frankopana*.

Plan interpretacije i muzeološke prezentacije *Posjetiteljskog centra Kraljevica* uvodi posjetitelje u povijesno i kulturološko putovanje koje poziva na istraživanje bogate materijalne i duhovne baštine obitelji Frankopan. Misao vodilja u stvaranju koncepta stalne izložbe bila je istaknuti europsku dimenziju lokalne i nacionalne baštine, koristeći inovativnu interpretaciju u medijima pomno osmišljenih umjetničkih i kreativnih produkcija. Prateći arhitektonski snažnu kontinuiranu strukturu glavnog izložka, susret senzibiliteta suvremenih umjetnika i dizajnera sa snažnom povijesnom obiteljskom pričom rezultirala je inovativnim interpretacijskim iskustvom i doživljajem koji posjetitelje potiče na daljnje upoznavanje svijeta u sebi i oko sebe.

Kraljevica,
posjetiteljski centar
Putovima Frankopana,
fotografija
unutrašnjosti

DONJOGRADSKA VRATA TVRĐAVE OSIJEK

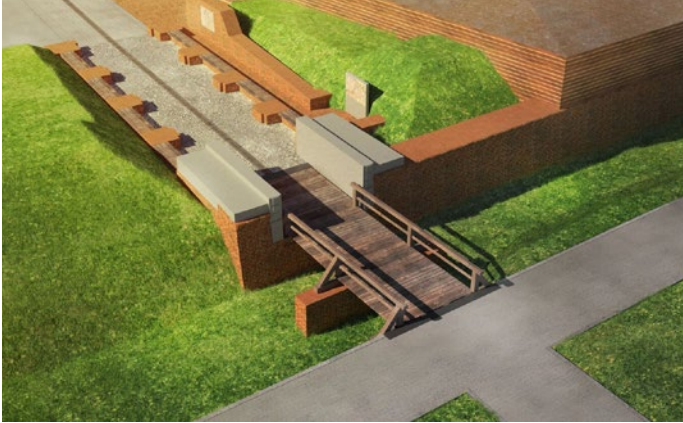
Projekt prezentacije kao poticaj i kao odgovor

Zlatko Uzelac | Institut za povijest umjetnosti, Zagreb

Istočna vrata u glavnom gradskom bedemu grada-tvrđave Osijek porušena su 1883. godine zbog tadašnjeg uvođenja tramvaja s konjskom vučom. Četiri desetljeća kasnije, 1923. godine porušena je i kurtina južno od vrata, kao i susjedni bastion sv. Inocenta, u velikom rušenju osječkih fortifikacija nakon uspostave nove države SHS. Rušenje je poduzeo tadašnji gradonačelnik Osijeka Hengl, s idejom da od prodaje opeke namakne sredstva za elektrifikaciju tramvaja i za izgradnju električne centrale na dijelu oslobođenog zemljišta na mjestu porušenog Hornwerka. Tramvajska pruga pomaknuta je u novo, najveće gradsko križanje, koje je nastalo na mjestu porušenog bastiona. Od tada, gotovo cijelo jedno stoljeće prostor nekadašnjih istočnih vrata stoji kao posve anonimn, napušten i zaboravljen dio teško razvaljenog i devastiranog povijesnog ambijenta, presječenog nasipom prometnice prema mostu na Dravi, nasuprot tek u malim fragmentima preostalog prostora nekadašnjeg Hornwerka. Vrata su bila izgrađena 1715.-16. i bila su najveća i arhitektonski najskladnija od četvero baroknih gradskih vrata u glavnom bedemu. Do 1783. godine nazivana su *Vrata Hornwerka* jer su vodila samo do toga izdvojenog dijela vanjskih fortifikacija,

Osijek, projekt
prezentacije
Donjogradskih vrata

spojenog velikom drvenim mostom preko opkopa. Poslije probijanja novih vrata na njegovoj istočnoj kurtini Hornwerk je postao prolazni prostor prema osječkom Donjem gradu, pa su vrata od tada nazivana *Donjogradskim*.

Nakon obnove predprostora Vodenih vrata 2015. godine, ulaz turista s riječnih kruzera preusmjeren je tim pravcem, a umjesto dotadašnjih provizorija parkiralište autobusa predviđeno je na Hornwerku. Aktiviranjem toga prostora i prostor nekadašnjih Donjogradskih vrata dobio je novi smisao. U 2016. godini arheološki su istraženi ostaci, a potom je dovršen i projekt prezentacije vrata s djelomičnom obnovom nasipa bedema. Vrata su prezentirana kao informacijski punkt i okupljalište na izlazu prema terminalu u prostoru bivšeg Hornwerka.

PREZENTACIJA STARIH GRADOVA U EUROPI DANAS – neki primjeri mogućnosti i opasnosti obnove i revitalizacije

Nika Šimičić |

Krasanka Majer Jurišić | Hrvatski restauratorski zavod

Poimanje važnosti starih gradova kao žive prisutnosti prošlosti koja nas je oblikovala, opipljivijeg dokaza bogatstva i raznolikosti kulturnih, religijskih i društvenih aktivnosti naših predaka, te kao osnove za oblikovanje našeg vlastitog identiteta, rezultat je rada i zalaganja stručnih međunarodnih organizacija koje nizom smjernica i deklaracija potiču na aktivno vrednovanje graditeljske baštine. Svi ti dokumenti naglašavaju važnost interdisciplinarnog znanstvenog pristupa, dokumentiranja, nadzora, očuvanja duha ambijenta, primjene adekvatnog materijala i tehnika, međunarodne razmjene znanja i iskustava te aktivnog sudjelovanja vlasti i lokalnog stanovništva. Posebna pažnja pridaje se i revitalizaciji cjeline, koja bi trebala doprinijeti ekonomskom, kulturnom i društvenom razvoju sredine.

(gore)
Pamplona, Španjolska

(dolje)
Rupea, Rumunjska

U tom se kontekstu, kroz niz održanih skupova na tu tematiku i pokretanje međunarodnih projekata, počinje raspravljati o turizmu (brandiranju lokaliteta, a uz pomoć novih, digitalnih tehnologija), njegovim benefitima, ali i nedostacima, javno-privatnom vlasništvu i financijskoj isplativosti te održivosti projekata. Stoga i ne čudi da je većina obnovljenih starih gradova, a posebno utvrda i dvoraca dobila novu namjenu: neki su postali hoteli, ponekad kazališta na otvorenom, ponekad se u njih interveniralo vrlo suvremenom arhitekturom, a ponekad su se stopili s novim

urbanim tkivom grada, otežavajući još više vlastiti opstanak. Zahvaljujući primjerice turizmu, takva su središta pretvorena u pitoreskne i "autentične" scenografije, a nerijetko je upravo kulturno-turistička ponuda pridonijela i osvještavanju lokalnog stanovništva o važnosti tih lokaliteta i potrebi njihova očuvanja. Nažalost, postoji i nemali broj primjera gdje se ignorira slojevitost

Bribir (Vinodol)

i dinamičnost okruženja, a u korist kreacije sterilnih, "iskustljivih" postava. Baština se tada reducira na izabranu interpretaciju povijesti te postaje oružje marketinga – posebno izabran i upakiran proizvod.

U Hrvatskoj se nove mogućnosti prezentacije starih gradova tek počinju osmišljavati, i stoga je važno prikupiti iskustva i razmotriti izazove, ali i opasnosti koje se u tom procesu nameću. Tome zasigurno mogu pridonijeti multidisciplinarni pristup i detaljno istražen povijesni i sociološki okvir koji tumači pitanje osnivanja, izgradnje i uređenja pojedinih gradova, njihova financiranja i ukusa predstavnika vlasti, no za primjerenu valorizaciju i prezentaciju te u konačnici „život“ tih cjelina i u današnje doba, valja pomno razmotriti i mogućnosti i potrebe funkcioniranja starog i novog te grada kao cjeline.

Brinje,
plemički grad Sokolac

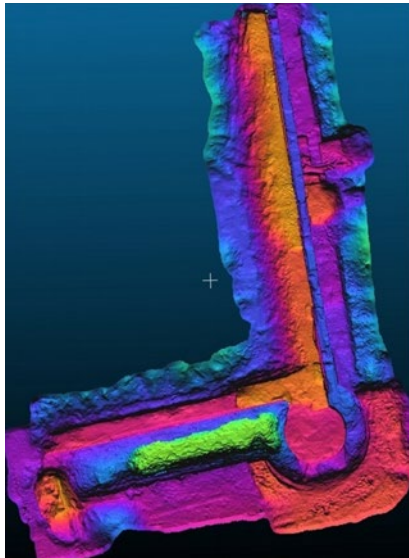
ĐURĐEVAČKI PIJESCI, LEGENDE I UTVRDE

Milan Pezelj | Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine
Konzervatorski odjel u Bjelovaru

Ovim predavanjem bit će prikazani planovi i ostvarenja Grada Đurđevca usmjereni prema održivom korištenju prirodne i kulturne baštine đurđevačkog kraja, s ciljem razvoja selektivnih oblika turizma. Bit će prezentirane materijalne i nematerijalne sastavnice baštine, te projekti i realizacije ostvarene u posljednjih nekoliko godina, uključujući osnivanje i uređenje *Muzeja grada Đurđevca* s pratećim sadržajima, *Prezentacijskog centra Picokijade*, *Prezentacijskog centra Đurđevački pijesci* te *Etno-parka*.

Poseban naglasak bit će stavljen na arheološka istraživanja te projekt *Prezentacije perimetralnog prostora Starog grada Đurđevca* u kontekstu asocijativne rekonstrukcije obrambenog sklopa iz sedamnaestog stoljeća, za potrebe održavanja i uprizorenja nematerijalnog kulturnog dobra *Legende o picokima*.

U izlaganju će biti problematizirani međuodnosi pojedinih elemenata plana te njegovih materijalnih i nematerijalnih sastavnica u smislu cjelovitosti i koherentnosti pristupa te potencijalne opasnosti od estradizacije i prekomjerne medijske eksploatacije perifernih elemenata i pojava, nauštrb etabrirane baštine i tradicije đurđevačkog kraja.

Stari grad Đurđevac –
Orto-foto arheoloških
istraživanja
(Lupercal M.T. j.d.o.o.,
2015/2016.)

PARK MAKSIMIR I ZOO ZAGREB – revitalizacija u svrhu razvoja turizma

Tihomil Matković | Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

Stipe Tutiš | Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Zagreb

Park Maksimir je izuzetno vrijedan prostorno-pejsažni i urbanističko-arhitektonski fenomen u europskim razmjerima. Upisan je u Registar kulturnih dobra RH pod brojem Z-1528 (nepokretno kulturno dobro – kulturno povijesna cjelina) kao baština vrtne arhitekture. Park nastaje u razdoblju od 1787. do 1925. godine, kada je osnovan i ZOO Zagreb.

Maksimirski park i ZOO Zagreb spadaju među značajnije turističke lokacije u Republici Hrvatskoj, a 2012. godine ZOO je zauzimao šesto mjesto iza: NP Plitvička jezera, Svetišta Majke Božje Bistričke, Gradskih

zidina u Dubrovniku, NP Krka, te Pulskog amfiteatra (DSZ, 2013.).

Grad Zagreb u 2015. godini od svih gradova u RH imao je najveći turistički promet (DZS, 2016.) i rastuća je turistička destinacija u Hrvatskoj. Povećanje broja turista nalaže i povećanje broja, raznovrsnosti i kvalitete ponuđenih sadržaja. ZOO Zagreb zajedno s parkom Maksimir, jedna je od značajnijih atrakcija te se provedenim projektom nastojalo odgovoriti na tu potrebu razvojem novih sadržaja i infrastrukture, a nastavkom projekta revitalizirati i Park Maksimir.

Kulturna baština u ZOO-u zbog vremenskih utjecaja bila je oštećena te ju je bilo

Zagreb,
ulaz u Zoološki vrt

Zagreb, Maksimir,
uređene staze

potrebno sanirati i zaštititi od daljnjeg propadanja. Dopunom sadržaja i novih funkcija revitaliziran je ZOO te se provode daljnje aktivnosti za revitalizaciju cjelokupnog Parka Maksimir.

Projekt Modernizacije ZOO Zagreb – faza 1, uspostavio je bolju infrastrukturu za posjetitelje ZOO: staze i mostove za sigurno i nesmetano kretanje posjetitelja te lakšu orijentaciju. Labuđi otok po prvi puta je stavljen u funkciju kao mjesto za edukaciju i odmor posjetitelja. Novi restoran, odmorište i vidikovac osigurao je potreban sadržaj za veći broj posjetitelja. Novi Glavni ulaz omogućuje bolji prijem posjetitelja, kraće čekanje te bolju evidenciju posjetitelja. Otvoren je i novi ulaz na istočnoj strani ZOO-a koji olakšava provedbu posebnih programa. Stara blagajna postala je info centar za prolaznike u Maksimiru i upoznavanje s programima ZOO-a, a izgrađeni su i dodatni prostori za životinje te nova Suvenirnica.

ARHEOLOŠKI PARK VIŽULA - interpretacija baštine novim tehnologijama *in situ*

Kristina Džin | Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Centar za arheološka istraživanja

Poluotok Vižula, ortofoto snimak s označenim arheološkim nalazištima

U centru Medulinskog zaljeva, na poluotoku Vižula, 1994. godine, u okviru „Projekta kulturno-povijesnog i arheološkog istraživanja i zaštite kulturne i prirodne baštine Općine Medulin“, 1995. godine započelo je sistematsko arheološko iskopanje i istraživanje zapadnog obalnog dijela poluotoka Vižula. Na tom su području u 18. i 19. stoljeću probne iskope proveli H. Maionica i A. Gnirs pretpostavljajući da je riječ o ostacima bogatog i raskošnog rimskog rezidencijskog kompleksa u kojem je prema zapisima do smrti boravio Krispo, ubijen 326. godine (Ammian, 14, 1, 20), stariji sin cara Konstantina Velikog.

Arheološko iskopanje, dokumentiranje i djelomična konzervacija zidova vršena je od 1995. do 2012. godine (V. Girardi Jurkić, K. Džin) te su na manjem dijelu iskopanog sektora u godišnjim kampanjama, na trima „terasama“ zapadnog obalnog dijela poluotoka u moru i na kopnu otkriveni

temeljni zidovi objekata, podni mozaici, termalni dio i cisterna, građeni i korišteni kroz četiri osnovne faze od 1. do 6. stoljeća s međufazama (Augustovo, Hadrijanovo, Konstantinovo i ranosrednjovjekovno). Arhitektonska susljednost iščitavala se iz svake nove stratigrafske jedinice i to kao već tadašnja antička destrukcija pojedinih građevinskih dijelova i slojeva s ciljem izgradnje monumentalne, mramorom bogato ukrašene, kasnoantičke maritimne rezidencijske vile tijekom 4. stoljeća. Donosi se kronološki pregled istraživanja i konzervacije, opis nalaza i datacija građevinskih faza.

Godine 2015. *Općina Medulin, Centar za arheološka istraživanja Instituta Pilar i Hrvatski restauratorski zavod* izradili su projekt uređenja arheološkog parka Vižula kako na kopnu tako i pod morem, te interpretacijskog centra na prilazu lokalitetu gdje će rezultati dosadašnjih kopnenih i podmorskih istraživanja biti prezentirani široj javnosti putem multimedijalnih interaktivnih sadržaja korištenjem trodimenzionalne vizualizacije i virtualne šetnje info panoima koji će sadržavati i taktilne table za slijepe i slabovidne, 3D okvira za prezentaciju arheoloških nalaza, taktilne makete, 3D naočala i aplikacija za mobilne uređaje. Podaci potrebni za razvoj aplikacija dobiveni su za kopno laserskim snimanjem neistraženog terena i evaluacijom do sada obavljenih terenskih istraživanja, a za more i nepristupačan dio kopna podatci će se prikupiti snimanjem iz zraka različitim laserskim spektrom u vremenu oskudne vegetacije.

Osim za popularizaciju arheološkog lokaliteta i slojevitosti života od prapovijesti do srednjeg vijeka na Vižuli, prikupljeni podatci imaju funkciju daljnjeg znanstvenog institucionalnog istraživanja i arheološke verifikacije „in situ“ dobivenih podataka radi rekonstrukcije, konzervacije i prezentacije života u prošlosti na našem priobalju.

Poluotok Vižula,
kasnoantički ostaci
(lijevo) i podvodne
strukture pristaništa
(desno)

ŠIBENSKI DVOSTRUKI BEDEM – još jedan kandidat za UNESCO?

Ivo Glavaš | Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine
Konzervatorski odjel u Šibeniku

Iako se Venecija prema uvjetima o predaji Šibenika 1412. godine obvezala da neće graditi kaštel, u stvarnosti je postupila potpuno drugačije te je odmah pristupila ojačavanju postojećih fortifikacija, posebice kaštela sv. Mihovila, tog simbola mletačke moći u Šibeniku. Kako tipični mletački kaštel u gradu postoji zapravo protiv njegovih građana u čiju lojalnost Mlečani sumnjaju, od samog početka se gradi sporedni ulaz u tvrđavu dogradnjom još jednog bedema uz postojeći bedem u gradskoj četvrti *Borgo di Mare*. To postaje *strada del soccorso* (cesta pomoći) kao karakteristična fortifikacijska instalacija za dostavu pomoći u materijalu i ljudstvu u opsjednuti kaštel. Jedini usporedivi primjer nalazi se u Italiji u gradu Bresciji, gdje postoji kaštel koji također ima prostor kojim se izvana kroz bedemima zaštićeni koridor dođe u kaštel. I danas se taj prolaz u kaštel u Bresciji, koji opisuje glasoviti traktatist Bonaiuto Lorini, naziva *strada del soccorso*. Na Coronellijevim grafikama Šibenika iz druge polovine 17. stoljeća šibenski dvostruki bedem također se naziva *strada del soccorso*. Kako Venecija preuzima Bresciju prvi put 1426. godine, po svoj prilici šibenski dvostruki bedem predstavlja prauzor za taj tip tzv. ceste pomoći kakvu dovršenu pronalazimo još jedino u talijanskoj Bresciji. *Strada del soccorso* u Bresciji nije bila dobro obrambeno organizirana pa su noću 17. veljače 1512. godine Francuzi tim putem provalili u kaštel. Nakon povratka pod mletačku vlast, u drugoj polovini 16. stoljeća, cesta pomoći u Bresciji je obnovljena i povećana. Imala je plitko stubište popločano finim oblucima. Prostor šibenskog dvostrukog bedema ili ceste pomoći nije nikad popločan, a vrlo strma, stjenovita unutrašnjost bedema je teško savladiva. Tek u gornjem dijelu postoje uske stube uklesane u stijenu. Bez obzira što se podrazumijeva da su šibenski dvostruki bedem koristili isključivo vojnici, postavlja se pitanje kako je po toj strmini uopće funkcionirala dostava pomoći u kaštel sv. Mihovila. Moguće objašnjenje je da komunikacija kroz dvostruki bedem nikad

nije dovršena jer je Venecija ocijenila da su Šibenčani postali lojalni podanici. Da je dovršena možda bi izgledala upravo kao ona iz talijanske Brescije, iako takvu hipotezu treba dodatno istražiti. Dakle, ukoliko se držimo kriterija o izvanrednom sveopćem značenju spomenika za upis na popis svjetske kulturne baštine UNESCO-a, dvostruki bedem u Šibeniku ima potrebne karakteristike.

Početakom 1990-ih godina Konzervatorski odjel u Šibeniku započeo je s čišćenjem, istraživanjem i konzervatorskim radovima na dvostrukom bedemu kojom prilikom je pronađen reljef krilatog lava sv. Marka koji je zajedno s grbom mletačkog kneza stajao na glavnom ulazu u bedem s morske strane. Tada se nije razmišljalo o bilo kakvoj novoj funkciji bedema, a perspektiva razvoja Šibenika i korištenje bogate kulturne baštine kao pokretača razvoja činili su se znanstvenom fantastikom. Sada smo suočeni sa suprotnim procesom: novac iz europskih fondova omogućava nam da vrlo brzo obnovimo kapitalne spomenike kulture posebice one fortifikacijske i udahnemo im novi život, funkciju koju najčešće nikad nisu imali. Klasična konzervatorska dilema, nova funkcija ili dostojanstveno propadanje ruševine, vječna je dilema ili bolje rečeno zagonetka koja nema samo jedno ispravno rješenje. U slučaju šibenskog dvostrukog bedema eventualna nova prometna funkcija zapravo je njegova povijesna funkcija dostave pomoći u kaštel sv. Mihovila. Ukoliko bismo ponovno uspostavili prometni pravac duž bedema, na neki način bismo povratili izvornu funkciju. Međutim, kad ta privlačna ideja dođe blizu realizacije pokazuju se sve stručne pa i tehničke poteškoće zbog iznimne strmine terena što nije mnogo brinulo nekadašnje mletačke vojnike, ali je sigurno prepreka turistima koji bi htjeli ugodnu šetnju iz gradskog predjela Dolac do tvrđave sv. Mihovila. To je situacija u kojoj projektanti najčešće pribjegavaju radikalnim rješenjima prilično upitnim sa stajališta konzervatorske struke u koju je utkana *Venecijanska povelja* iz 1964. godine, a zahvat dobiva i puno širu urbanističku dimenziju. No, bez obzira na kvalitete i nedostatke različitih projekata te financijske mogućnosti njihove realizacije, pred nama je uvijek ista dilema: što dobivamo, a što gubimo zahvatom na kulturnom dobru od iznimne vrijednosti.

Šibenik,
pogled iz zraka na
kaštel i dvostruke
bedeme

POVIJESNA JEZGRA ŽMINJA

– kako obnavljati devastirano i degradirano urbano tkivo i za koga?

Nataša Nefat | Ministarstvo kulture RH, Uprava za zaštitu kulturne baštine

Konzervatorski odjel u Puli

Žminj je naselje u središnjoj Istri naseljeno već u prapovijesti, te ponovo u ranom srednjem vijeku, otkada se može pratiti kontinuitet naseljavanja do današnjih dana. U povijesti je u više navrata doživio razaranja uslijed ratnih sukoba, obzirom na značaj žminjskog kaštela kao najisturenije utvrde Habsburške Istre prema mletačkim posjedima u južnoj Istri, nakon čega je uvijek uslijedila obnova srušenih fortifikacija i ostalih građevina. Najveće razaranje mjesto je doživjelo u bombardiranju njemačkih zračnih snaga u listopadu 1943. godine. U poslijeratnim godinama obnova nije provedena sustavno, sukladno suvremenim konzervatorskim metodama, već interventno kako bi se osigurali minimalni uvjeti stanovanja. Posljedica takvog pristupa su

uništena urbana matrica, nepovezani urbani nizovi i blokovi, urbane „kaverne“ na mjestu negdašnjih stambenih blokova te građevine koje arhitektonskim značajkama i gabaritima odudaraju od tradicijske arhitekture značajno degradirajući ambijentalnu vrijednost naselja.

Žminj,
trg ispred župne crkve
danas (gore),
pogled na povijesnu
jezgru s juga (dolje)

Žminj,
sjeveroistočna kula
kaštela, 1930.

Žminj,
zgrada Općine i Kina
nakon bombardiranja

U svijetlu započetih projekata obnove pojedinih zapuštenih javnih građevina i vraćanja sadržaja u povijesnu jezgru s ciljem revitalizacije nakon godina napuštanja, postavlja se pitanje kako pristupiti obnovi degradirane urbane cjeline i pojedinih građevina? Intepolirati nove građevine ili stvoriti nove javne prostore? Provoditi faksimilnu rekonstrukciju gdje je to moguće ili ostaviti arhitektonski trag našeg doba? U tim je razmatranjima ključno pitanje tko je krajnji korisnik: domicilno stanovništvo ili povremeni posjetitelj.

PRENAMJENA INDUSTRIJSKE BAŠTINE BIVŠE RAFINERIJE NAFTE RIJEKA - MLAKA U ZNANSTVENO-TEHNOLOŠKI PARK

Biserka Dumbović Bilušić, Nenad Labus, Dolores Oštrić | Ministarstvo kulture
RH, Služba za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci

Federico Gori, Petra Karuza | Rijekaprojekt-Koning d.o.o.

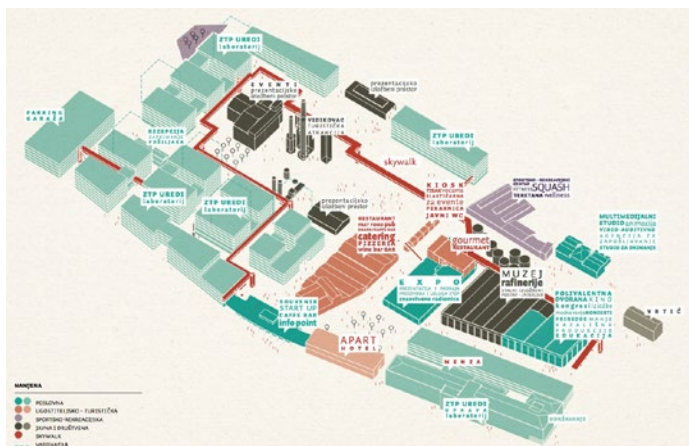
Srđan Škunca | Grad Rijeka

Istraživanje mogućnosti prenamjene područja bivše Rafinerije nafte na Mlaci pokrenuto je 2015. godine. Izradom Konzervatorske studije (B. Dumbović Bilušić, N. Labus, D. Oštrić) stvorene su pretpostavke za izradu Urbanističko-arhitektonske studije (F. Gori, P. Karuza, S. Škunca) mogućnosti smještaja Znanstveno-tehnološkog parka Sveučilišta u Rijeci.

Cilj Konzervatorske studije bio je utvrditi obilježja i vrijednosti povijesnog graditeljskog i tehnološkog sklopa koji više nije u funkciji te izraditi smjernice i uvjete za očuvanje, obnovu i prenamjenu. Industrijska cjelina bivše Rafinerije nafte Rijeka, koja je i sama s radom započela 1883. godine kao *brownfield* projekt dijelom na nekadašnjem prostoru privilegirane rafinerije šećera te dijelom na prostorima

Rijeka,
vizualizacija budućeg
znanstveno-
tehnološkog parka,
pogled iz zraka

propale Ljuštionice riže i rafinerije škroba, primjer je rijetko očuvanog i cjelovitog industrijskog sklopa za preradu nafte ne samo u Hrvatskoj, već i u svijetu, čije zgrade i postrojenja ilustriraju različita razdoblja u tehnološkom razvoju ove prerađivačke industrije. Istovremeno to je bio prvi pogon za industrijsku preradu nafte u Europi, koji je sam kod gradnje imao veći kapacitet prerade od svih postojećih manufakturnih postrojenja zajedno.

Industrijska baština Rafinerije Mlaka sastoji se od ostataka industrijske kulture koja ima povijesnu, tehnološku/znanstvenu, arhitektonsko-urbanističku i društvenu vrijednost zadanu još sredinom 18. stoljeća, a koju čine upravne zgrade, pogoni za obradu i preradu, skladišta, radionice i strojevi, tehnološka i energetska postrojenja, infrastrukturni koridori, laboratoriji, ali i prateći prostori kao što su: restoran, knjižnica, arhiva itd. Očuvane građevine i postrojenja Rafinerije ilustriraju razvoj procesa proizvodnje nafte od kraja 19. do kraja 20. st., a cjelokupni prostorni sklop Rafinerije Mlaka predstavlja ne samo važno svjedočanstvo visokih tehničko-tehnoloških i graditeljskih dosega, već predstavlja integralni dio industrijskog krajolika Rijeke.

Kao takvo, područje ex Rafinerije predstavlja važan resurs za novo korištenje. Nova namjena treba poštovati vrednovane građevine i očuvati povijesne urbane uzorke te bi u što većoj mjeri trebala biti kompatibilna s izvornom namjenom. Time bi nova namjena na suvremeni način interpretirala ideju nekadašnjeg inovativnog industrijskog pogona.

U cilju istraživanja mogućnosti prostorne i funkcionalne organizacije bivše Rafinerije nafte Mlaka za potrebe smještaja Znanstveno-tehnološkog parka Sveučilišta u Rijeci, pristupilo se izradi urbanističko-arhitektonske studije prenamjene segmenta ex Rafinerije

površine oko 8 hektara. Uvažavajući rezultate Konzervatorske studije, preispitivanjem prostornih mogućnosti zatečenog graditeljskog tkiva, povijesno – industrijske i političke analize Mlake, te istražujući srodne primjere iz recentne europske urbanističke prakse, studijom je pokazano kako se mogu međusobno povezati novi komercijalno, tehnološki i edukativni programi sa prezentacijskim centrom zatečenog industrijskog nasljeđa. S obzirom na karakter neaktivnog industrijskog pogona, nameće se kao opravdano i logično rješenje osmišljanje tematskog parka u kojem se "slavi" izvrsnost riječke industrije kroz novi znanstveno-tehnološki park, kao sinonim za rad, razvoj i inovativnost.

Smještaj znanstveno-tehnološkog parka planiran je u dijelu postojećih građevina (primarno sklop ex Upravne zgrade) ali ponajviše u novoizgrađenom kompleksu, a raspolagao bi sa sveukupno oko 85.000 m² bruto razvijene površine uredske i laboratorijske namjene, sa garažom, zasebnim prometnim pristupom i internim komunikacijama. Istovremeno je u planu očuvati vrijedne građevine industrijskog nasljeđa te u njima smjestiti sadržaje potrebne korisnicima Parka kao i sadržaje atraktivne za građane i turiste i to u rasponu od interpretacijskog centra industrijske baštine, preko konferencijskih prostora, trgovina, servisa, ugostiteljskih i zabavnih sadržaja. Očuvani dijelovi postrojenja linijskog i volumenskog karaktera uklopljeni su u prostor cjeline parka kao tvorbeni elementi javnih prostora s mogućnošću razgledavanja, ali i aktivnih načina korištenja.

Ideja studije se temelji na razvojnom konceptu interpolacije i integracije različitih sadržaja unutar područja bivše Rafinerije na Mlaci, te ju smatramo osnovom za daljnje razmatranje mogućnosti urbane regeneracije ovoga prostora na rubu gradskoga središta.

Rijeka,
bivša rafinerija
nafte na Mlaci
danas (gore);
vizualizacija
budućeg
znanstveno-
tehnološkog parka
(dolje)

PIONIRSKI GRAD U ZAGREBU

Ivan Mlinar | Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet

Marijana Sironić | Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Zagreb

Pionirski grad u Zagrebu (od 1992. *Grad mladih Granešina*) građen je od 1948. do 1951. prema planu Josipa Seissela i projektima Ivana Vitića za većinu paviljona, te projektima Marijana Haberlea, Ive Bartolića, Božidara Tušeka i Brune Milića, a uređen je prema hortikulturnom rješenju Zvonimira Frölicha i Pavla Ungara. Uz Pionirski grad usporedno je građena i Pionirska željeznica Dubrava – Slanovec koja je korištena do 1964. U izvornom programu Pionirskog grada je na približno 56 hektara planirano 20 smještajnih paviljona za oko 400 djece, dva hotela, restoran, željeznička postaja, upravni paviljon, nastavnički paviljoni, škola (danas dječji vrtić), umjetničke radionice, sportski tereni, igrališta i drugi sadržaji za djecu od kojih dio nije izgrađen, primjerice ambulanta, bazen i gimnastička dvorana. U Pionirskom gradu je u proteklih 65 godina boravilo više od milijun djece iz Zagreba, Hrvatske,

Europe i svijeta sudjelujući u nizu zabavnih, sportsko-rekreativnih, edukativno-kreativnih i kulturno-umjetničkih programa koje još uvijek godišnje posjećuje preko 20.000 zagrebačkih predškolaraca i školaraca, te stotine drugih posjetitelja koji se kroz jednodnevne i višednevne programe druže, zabavljaju i razvijaju nova znanja, vještine i sposobnosti, a mogli bi se u slučaju pokretanja programa obnove upoznati i s promišljeno

i kvalitetno obnovljenom i prezentiranom baštinom dopunjenom primjerenim sadržajima, jer je Pionirski grad 2005. upisan u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao Kulturno povijesna cjelina sa svojom kulturnom baštinom.

KELLY'S HEROES ILI ZLATO ZA ODVAŽNE I ŠTO NAKON NJIH?

Marijan Bradanović | Filozofski fakultet u Rijeci

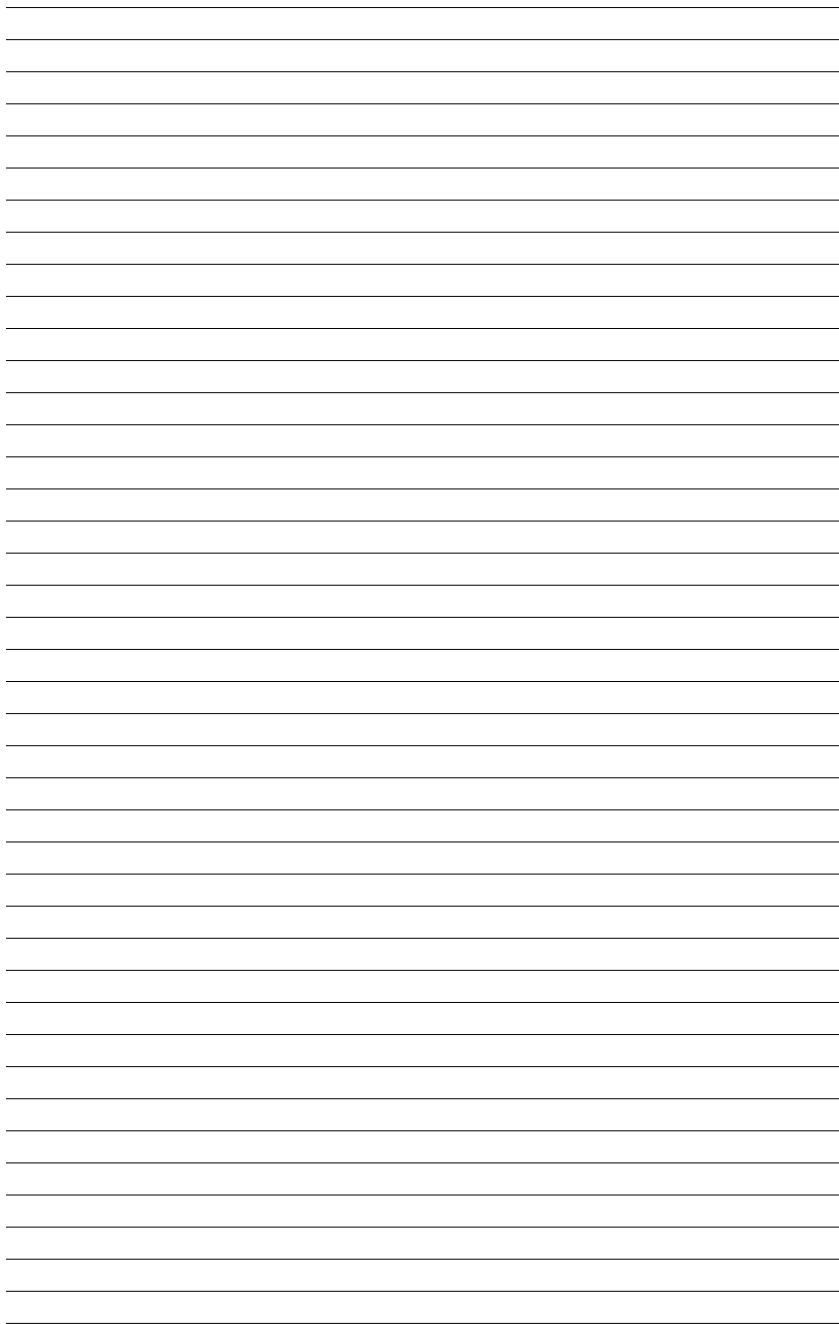
Vižinada u zaleđu Poreča jedno je od onih naselja u unutrašnjoj Istri koje nije bilo pravno-formalno registrirano kao spomenik kulture, tj. kulturno dobro. Poznavajući tadašnje kriterije možemo pretpostaviti da je razlog bila prosudba kako naselje, s obzirom na svoj položaj, nema znatnije srednjovjekovne pa i dalje, kasnoantičko-refugijalne ili pak pretpovijesne, kasteljske korijene, kao što je to bio slučaj s obližnjim gradićima razmještenim na uzvisinama nad dolinom Mirne, od Buzeta preko Motovuna do Oprtlja, Završja i Grožnjana, odreda rano prepoznatim i zaštićenim, ne samo rješenjem o registraciji spomenika kulture već i izradom popratnih popisa spomenika kulture, što se zbivalo ranih šezdesetih godina 20. stoljeća. Vižinadi je donekle sličan primjer obližnje Kostanjice u Općini Grožnjan, gdje je zbog izostanka registracije par neprimjereno rekonstruiranih kuća narušio vizuru naselja nad starim koritom Mirne.

Slučaj Vižinade posljedicama je bio daleko radikalniji, jer je tijekom 20. stoljeća porušeno njezino povijesno središte, posve obilježeno arhitekturom dva karakteristična sloja, izgradnjom 16. i kasnog 18. stoljeća. Začetak procesa zabilježen je još za talijanske uprave ali najveći dio rušenja zbio se tek nakon Drugog svjetskog rata a naročito nakon oštećenja koja su nastala kao posljedica snimanja holivudskog spektakla *Kelly's Heroes* (1970.) u nas distribuiranog pod imenom *Zlato za odvažne*. U njemu je Vižinada, koju je najvećim dijelom napustilo njezino talijansko stanovništvo, podrhtavajući od pirotehničkih sredstava i gusjenica njemačkih "Tigera" i američkih "Shermana" (iz arsenala JNA) "statirala" u ulozu provansalskog gradića koji se našao u središtu bitke s kraja Drugog svjetskog rata. Na prijelazu 20. u 21. stoljeće, prema projektu E. Legovića i uz veliku potporu konzervatorske službe (H., Giaconi, I. Matejčić) na mjestu porušene kuće Grimani, tj. rezidencije vlasnika posjeda iz vremena mletačke uprave a kasnijeg općinskog sjedišta iz vremena austrijske i talijanske

Vižinada,
oštećenje kuće
Grimani nakon
snimanja filma Kelly's
Heroes, fototeka
Konz. odjela Rijeka,
snimio: V. Malinarić,
1970.

uprave, izvedena je osnovna škola. U tijeku je obnova kuće Maraston a postavlja se pitanje što učiniti s poljanom, nastalom rušenjem niza kuća povijesnog središta. Izvorno su one na malom prostoru artikulirale dva trga, crkveni, pred klasicističkim crkvenim pročeljem, koji je u stvari bio crkveno dvorište i civilni, daleko skladniji, posve reguliran u kasnom 18. stoljeću ukolo Battistelline javne cisterne, sada izgubljene na velikoj, neuređenoj poljani. Konzervatorski promatrano, nameće se imperativ obnove urbanističke matrice, tj. nužnosti izgradnje na mjestu porušениh kuća na što se, naravno, nikoga ne može prisiliti, no rješenje se možda nazire u daljnjem povratku javnih funkcija u povijesno središte naselja, osobito općinskoga sjedišta uz mogućnost uspostave zavičajne zbirke, lapidarija, rekonstrukcije povijesne uljare i sl.

TERENSKI OBILAZAK ISTRA

21. 4.

Buzet > Vižinada > Oprtalj > Momjan

BUZET

U sklopu obilaska povijesne jezgre Buzeta posjetit će se dva gradska prostora obnovljena sredstvima iz europskih fondova: Multimedijalni centar starih obrta u Ulici M. Trinajstića i Info-punkt Turističke zajednice Grada Buzeta na Loparu.

Kroz obilazak povijesne jezgre predstaviti će se novi projekti za obnovu i revitalizaciju povijesne jezgre Buzeta za koje su već odobrena sredstva iz različitih fondova ili su u fazi evaluacije:

- Projekt RESTAURA (Revitalising Historic Buildings through Public-Private Partnership Schemes / Revitalizacija povijesnih građevina kroz model Javno privatnog partnerstva) odobren u okviru prvog Javnog poziva programa Europske unije INTERREG Central Europe 2014-2020. Projektne aktivnosti započele su u lipnju 2016. i traju sve do lipnja 2019. godine. Projekt objedinjuje 4 države centralne Europe: Poljsku, Slovačku, Sloveniju i Hrvatsku. U Istri je uključen samo Grad Buzet – planirana je izrada integriranog plana revitalizacije starogradske jezgre Buzeta.

- Projekt „KulTourSpirit“ financiran iz Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.“ - Priprema i provedba integriranih razvojnih programa temeljenih na obnovi kulturne baštine - MJERA A – uključeni Grad Buzet (izrada projektne dokumentacije za obnovu Klasicističke palače i „Karolinine“ kuće) te Općine Svetvinčenat, Kanfanar i Grad Pazin sa svojim projektima.

- Obnova crkve sv. Ane u Buzetu za potrebe uređenja informativnog centra – nositelj Grad Buzet u sklopu projekta „Cekin“ u okviru Interreg Slovenija –Hrvatska. Projekt je u fazi evaluacije. U Hrvatskoj su partneri Institut za međunarodne odnose, Grad Pregrada, Park prirode Medvednica (u fazi evaluacije)

- Obnova lože u Roču za potrebe informacijskog centra za istarske freske u sklopu projekta REVITAS GREEN - Interreg SI-HR 2014-2020; planirano uređenje informacijskog centra, konferencijske dvorane za radionice, opremanje centra, uređenje biciklističkih

staza kojima će se povezati okolica Roča i Huma – u fazi evaluacije.

- Obnova Palače Verzi u Buzetu – prijavljena kao poduzetnički inkubator na poziv „Razvoj poslovne infrastrukture“ Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta (u fazi evaluacije, prošlo administrativnu provjeru).

OPRTALJ

Obilazak grada.

Aleksander Krt
općinski načelnik / sindaco
Općina Oprtalj / Comune di
Portole

VIŽINADA

UREĐENJE TRGA CARLOTTE GRISI

Pri kraju druge faze uređenja interijera kuće Maraston Općina Vižinada inicirala je projekt Uređenja Trga Carlote Grisi. Danas je to ledina na kojoj nedostaje polovina pročelja kuća koje su se ovdje nalazile. Ne tako davnih dana ovaj su prostor zauzimali crkveni i

Marko Ferenac
općinski načelnik,
Općina Vižinada-Visinada
Marko Deković, d.i.a.

svjetovni trg a potomjim je dominirala vodosprema. Dva je trga odvajala palača Facchinetti. Kameno ziđe palače Facchinetti moj je nono radeći „na frantoiu“ ne tako davno mljeo u batudu, usitnjen kamen koji se koristio za popravak putova. Spletom okolnosti koje bi se mogle definirati i igrom sudbine dobio sam zadatak pozabaviti se promišljanjem mogućih rješenja artikulacije prostora trga.

Planiranim zahvatima otvaraju se vrata privatnim investicijama i ponovnom stvaranju urbanog tkiva Vižinade, kroz izgradnju uglovnice na poziciji današnje *loggie*, izgradnjom zgrade u zapadnom dijelu centra, uspostavom uličnog pročelja prema crkvi sv. Barnabe i konačno, ponovnom uspostavom dvaju trgova u naselju. Zaključno želimo naglasiti da je nekad u Vižinadi živjelo 2600, a danas svega 280 ljudi. Mišljenja smo da je to okolnost nad kojom bismo se u promišljanju budućnosti ovoga gradića svi trebali zamisliti.

Edi Andreašić

gradonačelnik Grada Buja,
sindaco della Citta' di Buie

Vladimir Torbica

pročelnik Upravnog odjela za
kulturu Istarske županije

Krešimir Rogina, d. i. a.

MOMJAN

Istarska županija - Regione Istrina nizom europskih projekata (*Heart of Istria*, *Ex.Po.Aus*, *HERA*, *Revitas I*, *Revitas II*, *Revitas Green*) u suradnji sa gradovima i općinama nastoji kulturno – turističkim sadržajima koji poštuju društvenu stvarnost i prirodni okoliš dodatno potaknuti razvoj središnje Istre.

Namjera, koja je upisana u sve planske dokumente poput *Županijske razvojne strategije* i *Istarske kulturne strategije*, jest iskoristiti na primjeren način baštinu i prirodne ljepote te dodatnim sadržajima dovesti turiste iz obalnog u središnji dio Istre. Time stvaramo dodatni razlog za ostanak u ruralnim sredinama i kreiramo njihov održivi gospodarski razvoj istovremeno upoznavajući domicilno stanovništvo s vrijednošću povijesti i baštine kojom su okruženi čime jačamo zavičajni identitet.

Kuća kaštela – Casa dei castelli u Momjanu ishodište je projekta *Put kaštela sjevernog Jadrana*. Cilj projekta je oživjeti središte Momjana virtualno i fizički povezujući *Kuću kaštela*, koja je zamišljena kao istraživački,

znanstveni, informativni, i turistički punkt za Istru i sjeverni Jadran, s kaštelom Rota koji je u neposrednoj blizini, te s ostalim istarskim kaštelima / Pietrapelosa, Morosini – Grimani, Paz, Possert,.../ kao i s kaštelima od Veneta do Hrvatskog primorja.

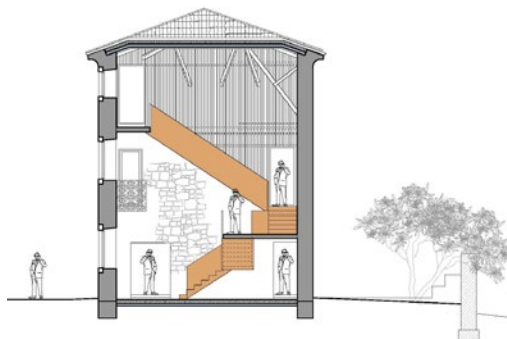
U Momjanu je uz restauraciju zgrade „stare mljekare“ tj. gradnju *Kuće kaštela* namjera restaurirati kaštel Rota, privući turiste u obilazak Momjanštine koristeći postojeće turističke kapacitete, informirati domaće stanovništvo o baštini kao i omogućiti im tzv. "chilometri zero" prodaju lokalnih proizvoda.

Ovim projektom nakon oživljavanja Draguča i Cerovljanštine pomoću *Kuće fresaka* – Casa degli affreschi oživljavamo Momjanštinu i Gornju Bujštinu pomoću *Kuće kaštela* – *Casa dei castelli*.

KUĆA ISTARSKIH KAŠTELA

Za Kuću istarskih kaštela odabran je objekt u samom centru Momjana, na glavnom trgu nasuprot crkvi, u neposrednoj blizini Kaštela Rota. Vlasnik nekretnine je Grad Buje koji je pravo gradnje ustupio Istarskoj županiji. Zdanje se sastoji od prizemlja i dva kata, te je smješteno kao posljednje u nizu, s jedne se strane naslanja na susjednu zgradu, dok su preostale tri strane slobodne, što prizemlje čini lako dostupnim s ulice i trga kroz dva postojeća otvora. Zadnja djelatnost obavljana u objektu je nekadašnja mljekara gdje se otkupljivalo mlijeko lokalnih proizvođača i prerađivalo u mliječne proizvode. Zgrada je napuštena od 1943. godine, u derutnom je stanju te zahtjeva potpunu obnovu. Rekonstrukcija i prenamjena postojećeg objekta je tehnički moguća.

Zgrada se kani prenamijeniti u Kuću istarskih kaštela koja bi služila kao multifunkcijski prostor posvećen istarskim

kaštelima i cjelokupnoj materijalnoj i nematerijalnoj kulturnoj baštini povezanoj uz njih. U objekt će biti smješten *Znanstveno-istraživački centar istarskih Kaštela* i cjelokupne baštine vezane uz njih povezivanjem s turizmom i uvođenjem novih motiva dolaska, privlačenjem turista u ruralne sredine i rasterećivanje obale, uz snažno umrežavanje sa ponudom iz lokalne proizvodnje i proizvodima tipičnim za šire područje Momjanštine ali i čitave ruralne Istre.

U Centru se planiraju odvijati znanstvena i akademska istraživanja kulturne baštine povezane s kaštelima s ciljem okupljanja postojećih i novih istraživačkih dostignuća u pogledu nematerijalne

kulturne baštine (dokumenti, rukopisi, svjedočanstva, imena, jezici, dijalekti, umjetnost, narodne nošnje, običaji, glazba, gastronomija, etnologija, topografska istraživanja obiteljskih loza) kao temelja za razvoj inovativnih turističkih proizvoda u Istarskoj županiji.

U prizemlju se planira smjestiti turistički *info point*, prvenstveno namijenjen posjetiteljima i turistima gdje bi se pružale osnovne informacije o teritoriju, istarskim kaštelima, sportsko-rekreacijskim i gastronomskim mogućnostima koje se nudi u okruženju i druge turističke informacije. Na prvom se katu planira multifunkcionalna dvoranu sa popratnim sadržajem. Dvorana će biti namijenjena prvenstveno održavanju stručnih skupova, kongresa, znanstvenih radionica i drugih sličnih događaja koji će okupljati stručnjake na području kulture, arhitekture, konzerviranja, restauratorstva, etnologije, povijesti i drugih grana koje se umrežavaju pri valorizaciji kaštela. Cijeli drugi kat namijenjen je znanstvenom istraživanju i valorizaciji istarskih kaštela te će služiti istraživačima za povremeni smještaj s mogućnošću nesmetanog rada u Kući i uredu. Zgradi pripada i dvorište koje će također biti u

funkciji *Kuće istarskih kaštela*.

Kuća istarskih kaštela svojim bi vanjskim izgledom trebala oživjeti momjanski trg, čitav Momjan i okolicu, ali i biti primjerostalim lokalitetima kojima je potrebno oživljavanje. Sadržajem bi trebala objediniti sve istarske kaštele u zajedničku mrežu te na adekvatan i jednostavan način predstaviti posjetitelju baštinu povezanu s kaštelima. Ujedno svojim će sadržajem *Kuća istarskih kaštela* povezati kulturu i turizam, obalu sa unutrašnjosti Istre gdje se turistima daje novi sadržaj ruralnog kraja koji je jednako bogat kao i obala, čineći zapravo prvi korak i objedinjenu bazu za buduću mrežu istarskih kaštela čime bi se dodatno istaknula i valorizirala baština Istarske županije.

PREDSTAVLJANJA NOVIH PUBLIKACIJA

GODIŠNJAK ZAŠTITE SPOMENIKA KULTURE HRVATSKE

39-2015

Predstavit će Gordana Jerabek
i Franko Čorić.

Ivo Glavaš KONZULARNI BENEFICIJARIJI U RIMSKOJ PROVINCIJI DALMACIJI

Mala biblioteka Godišnjaka zaštite
spomenika kulture Hrvatske, svezak 17,
2016.

Predstavit će Palma Karković Takalić.

Lana Križaj
**TEZAURUS SPOMENIČKIH
VRSTA - PODATKOVNI
STANDARD U INVENTARIMA
GRADITELJSKE BAŠTINE**
Mala biblioteka Godišnjaka zaštite
spomenika kulture Hrvatske, svezak 18,
2017.

Predstavit će Marijan Bradanović.

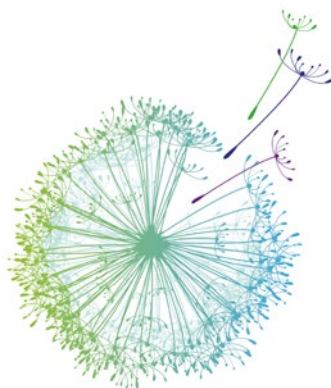

PORTAL
Godišnjak Hrvatskog
restauratorskog zavoda
7/2016

Predstavit će urednice Krasanka Majer
Jurišić i Ana Azinović Bebek.

18. travnja
Dan svjetske baštine

2017
INTERNATIONAL YEAR
OF SUSTAINABLE TOURISM
FOR DEVELOPMENT